

18. 11. 1930

TRGOVSKI LIST

Časopis za trgovino, industrijo in obrt.

Naročnina za ozemlje SHS: letno 180 Din, za ½ leta 90 Din, za ¼ leta 45 Din, mesečno 15 Din; za inozemstvo: 210 Din. — Plača in toži se v Ljubljani. Uredništvo in upravnništvo je v Ljubljani v Gregorčičevi ulici šte. 23. — Dopisi se ne vračajo. — Številka pri poštni hranilnici v Ljubljani 11.953.

LETO XIII.

Telefon št. 2552.

LJUBLJANA, v torek, dne 18. februarja 1930.

Telefon št. 2552.

ŠTEV. 21.

Svečana otvoritev železniške zveze Rogatec — Krapina.

O gospodarski in nacionalni važnosti zgradbe kratke, a zato tembolj pomembne železniške zveze Rogatec—Krapina smo pisali v našem listu že neštetokrat. Nobene prilike nismo opustili, da bi ne podčrtali nujnosti realizacije tega načrta, saj se je baš tu pokazala v najbolj jasni luči vsa absurdnost prometne politike bivšega avstro-ogrškega režima. Dosledno svojemu načelu »divide et impera«, se je skušalo povsod, pa naj so bili gospodarski in vsi drugi interesi še tako dokazani, onemogočiti vsak stik Slovencev s Hrvasi. Posledice take politike smo posebno težko občutili ob prevratu. Dočim smo imeli v Sloveniji ob prevratu 11 železniških zvez z inozemstvom, smo imeli samo dve z notranjostjo naše nove nacionalne države. Zato je naša Zbornica za trgovino, obrt in industrijo že na veliki prometni konferenci v Beogradu maja 1920 zahtevala, da se nujno zgradi ta proga. Na nujnost te zahteve je ponovno opozorila vlado in vse merodajne faktorje. Izvedla je v to svrhu nešteto intervencij, vzbudila za to interese široke javnosti ter vplivala tudi na gospodarske korporacije drugih pokrajin, da so se pridružile naši zahtevi. Poseben povdarek je dala tej akciji zlasti resolucija, sprejeta v plenarni seji junija 1923 na predlog tedanjega prv. predsednika Jeana Schreya. Resolucija, kateri so se pridružile tudi druge zbornice v državi, je vsled tega dokaj pripomogla, da smo prišli že vendar do zaželenih in tako potrebnih prog, nove zveze Slovenije s Hrvaško. S tem je napravljen zopet važen korak k močni in veliki Jugoslaviji.

ČASTNI GOSTJE PRI SVEČANOSTI.

Svečanosti so se udeležili med drugimi: minister prometa inž. Lazar Radivojević, dravski ban inž. Dušan Sernec s podbanom dr. Pirkmajerjem, mariborski inšpektor dr. Schaubach, savski ban dr. Šilović s podbanom Stojanovićem, nadalje zagrebški nadškof dr. Ante Bauer, mariborski pomožni škof dr. Tomažič in mnogi duhovniki iz župnij ob novi progi. Vojaško upravo so zastopali divizijski general Aleksander Stojišić v zastopstvu armijskega komandanta, divizijski general Sava Tripković iz Ljubljane ter komandant savske divizijske oblasti brigadni general Daskalović. Ministrstvo javnih del sta zastopala načelnik Gjurgjević ter šef gradbene sekcije Milorad Jeftić, ki je vodil zgradbo nove proge, a železniško upravo poleg ministra pomočnik generalnega direktorja inž. Franič.

Dalje so bili navzoči: poštna direktorja iz Ljubljane in Zagreba gg. Al. Gregorič in Milosavljević, zagrebški župan dr. Srkulj, ljubljanski podžupan prof. Jarc, mariborski župan dr. Juvan, celjski župan dr. Goričan, pljuški župan Brenčič ter vsi župani občin, ki leže ob novi progi med Krapino in Rogatcem. Navzoči so bili tudi podpredsednik ljubljanske Zbornice za TOI g. Ivan Ogrin, podpredsednik zagrebške TOI Premrov, predsednik Novinarskega društva v Ljubljani St. Virant, univ. prof. inž. Hrovat iz Ljubljane. Ljubljansko železniško direkcijo je v zastopstvu obolega direktorja dr. Borka predstavljal njegov pomočnik inž. Makso Klodič.

OTVORITVENI VLAK.

Udeleženci iz Dravske banovine so se odpeljali že na predvečer dne 15. t. m. v Zagreb v posebnih garniturah, ki so se priključile v nedeljo zjutraj trem salonskim vozovim, v katerih se je priključil prometni minister g. ing. Radivojević s spremstvom in častnimi gosti iz Beograda. Pridružili so se še zastopniki zagrebških oblastev in svečanostni vlak je ob 8.30 oddrhal iz Zagreba čez Zaprešič in Zaboko v smeri proti prijazni Krapini.

Od Zaprešiča dalje je ljudstvo po-

zdravljalo otvoritveni vlak in v vseh večjih krajih ob progi so bile razobešene zastave. Ob navdušenem pozdravljanju velike množice, zbrane na Krapinskem kolodvoru, je gospod minister izstopil iz vlaka, da izvrši akt otvoritve. Ministra je pozdravil načelnik občine, naš rojak iz Celja, dr. V. Sluga. Že nad 40 let načeljuje krapinski občini, pa je zato s posebnim navdušenjem, ginjen do solz, izrazil ministru in vladi toplo zahvalo za iznešeno delo, za katero se je pred prevratom zamarjal boril toliko desetletij. Minister ing. Radivojević se mu je toplo zahvalil, povdarjajoč veliko važnost nove proge. Nato je zagrebški nadškof g. dr. Anton Bauer izvršil slovesno blagoslovitev. Njegovi prošnji, da bi Bog prevzel progo pod svojo posebno zaščito, se je z lepim in toplim govorom priključil tudi mariborski pomožni škof g. dr. Tomažič.

GOVOR ING. MAKSA KLODIČA.

Nato je pomočnik obolelega direktorja g. dr. Borka g. ing. Makso Klodič pozdravil g. ministra, predstavnike državnih in civilnih oblastev, častne goste in rekel:

»Kratka je nova proga, a velik je njen pomen. Dograditev te proge je bila dolgoletna želja potujočega občinstva in najnujnejša zahteva državne uprave, da se tako doseže nova, tretja zveza med dvema važnima centroma naše države, to je med obmejnimi mestom Mariborom in glavnim mestom Zagrebom, pa tudi med severnimi kraji Dravske banovine in vzhodnimi kraji Savske banovine. Ta proga je tudi znak našega stremjenja po čim večji in čim krajši zvezi s prestolico naše države Beogradom.

Že l. 1903 je bil dan prvi začetek te proge s podaljškom Grobelno—Rogatec do takratne meje na Sotli, a se je porajala zahteva po končni izgraditvi proge do Krapine. Šele, ko smo prišli v našo lastno državo, je bilo po zaslugi merodajnih faktorjev omogočeno, da je 24. avgusta l. 1927 zasadila trvdka »Progress« iz Sarajeva prve lopate v Dobovcu in pričela takoj z gradbo. Proga sama je dolga 19 in pol km ter teče na precej težavnem terenu, kjer je bilo treba premostiti reko Sotlo na več mestih in premagati višinske ovire s tuneli in sicer s predorom Lupinjak (440 m) in predorom Zutnica (200 m). Gradba predora Lupinjak je zaradi slabega ilovnatga terena naletele na precejšnje težkote. Vzpon proge dosega mestoma do 22 pro mille. Na progi so postaje Diurmanec in Sv. Rok-Lupinjak ter tovarniška Dobovec. Vsa ta težavna dela je omenjena trvdka spretno izvršila pod strokovnim vodstvom in nadzorstvom šefa gradbene sekcije ministrstva za zgradbo ing. Jeftića, medtem, ko je načrt izdelala takratna direkcija za gradbo železnice pod vodstvom ing. Kuzmanovića in današnjega načelnika ing. Milenkovića. Mnogo naporega dela je bilo potrebno za dograditev te proge. Zato izrekam vsem, ki so pri graditvi te proge sodelovali, priznanje in zahvalo. Želje tukajšnjih prebivalcev za železniško zvezo med Krapinsko in Rogatcem okolico so se izpolnile. Današnja velika in množična udeležba nam priča o velikem pomenu te proge. Gospod minister! Čast mi je javiti vam da so vse priprave za otvoritev proge izvršile in vas prosim, da odredite otvoritev proge.

OTVORITEV PROGE.

Pozdravne besede g. ing. Klodiča so sprejeli navzoči z glasnim živio klici kralju Aleksandru in vladi. Minister g. ing. Radivojević je nato odredil:

»Ker je proga za promet pripravljena odrejam, da se promet otvori.«

Po bogati zakuski, ki so jo priredili na odprtem prostoru pred postajo gostoljubni Krapinčani, se je ob zvokih godbe začela pomikati okrašena lokomotiva svečanega vlaka v smeri proti Rogatcu ter je že po prvih gibih ob radostnih vzkljkih zbrane množice pretrgala svile-

ni trak v narodnih barvah, ki je simbolično dotlej zapiral pot novi progi.

Pozdravljen od prebivalstva vzdolž cele proge je otvoritveni vlak prispel točno po programu na postajo Džurmanec. Pozdravili so ga s topiči, godbo in glasnimi ovacijami vsi občani, ki so se zbrali na postaji. Pozdravu načelnika občine g. Kiseljaka in izredno uspelem nastopu mlade učenke Grosevnike, ki je deklamirala Nazorjevo pesem »Železnica«, se je zahvalil g. minister. In vlak je ob zvokih godbe zopet zdrdrhal čez lepo in mikavo pokrajino, med rodovitimi brezuljki s podrtinami ali kakolično cerkvico proti meji, ki loči Savsko od Dravske banovine.

Ko so na prvi postaji v Dravski banovini pri Sv. Roku izstopili gosti, jim je priredilo občinstvo najprisrčnejši sprejem. Topiči so grmeli in godba niti ni še končala sprejemne koračnice, ko je stopila pred ministra ing. Radivojevića triletna Olga Trikovičeva in mu izročila šopek z besedami: »Živel kralj Aleksander! Živela Jugoslavija!« Župan občine Sv. Rok g. Štefan Fric je pozdravil ministra in vse goste. Zahvalil se je v imenu občanov vladi in vsem, ki so pripomogli do zgraditve nove železnice. Zaključil je svoje besede z vsklikom: »Naj živi gospodar silne Jugoslavije, Nj. Vel. kralj Aleksander!« Občina je napravila gostom malo zakusko, tekoma katere so bili g. ministru predstavljeni prestojniki vseh sosednjih občin.

Sledila je mala postaja Dobovec, kjer je prebivalstvo opozorilo goste na domačo industrijo brusnih kamnov. Na izredno velikem brusnem kamnu, ki je bil postavljen ob kraju postaje, je bil napis: »Dobro došli.«

Vsi kolodvori, skladišča in naprave na kolodvorih so bili najlepše okinčani. Tudi tam, kjer vlak ni stal, so se mu prirejale ovacije, pozdravi s streljanjem iz topičev, zastavami i. dr. Navdušenje nad izvršenim velikim delom je bilo povsod nepopisno. Vrhunec je doseglo ob prihodu v Rogatec, ki je zadnja, odnosno prva postaja nove proge. Na najlepše okrašenem kolodvoru je pozdravil g. ministra in goste v imenu občine podžupan g. dr. Ogorevc. Njegov govor je spremljalo grmenje topičev in navdušeno vzkljanje množice. Posebno gniljiv je bil prizor, ko je mala Verica Ivapškova izročila g. ministru šopek s prošnjo: »Sprejmite, g. minister, to cvetje, raztrosite ga med deco onkraj Sotle in ji povejte, da smo Slovenec, Srb, Hrvat, na veke brat in brat.«

SPREJEM V ROGAŠKI SLATINI.

Svečanosti so se zaključile v Rogški Slatini, ki se je nove zveze najbolj veselila. Na postaji so zastopniki občine, uradov in organizacij sprejeli otvoritveni vlak z največjim navdušenjem. Pozdravne besede sta izrekla župan Šentjurec in ravnatelj zdravilišča g. dr. Šter, ki se je zahvalil vsem za podporo pri realizaciji načrta, zlasti tudi ministru g. dr. Korošcu.

Ob sviranju godbe dravske divizije so se gosti z g. ministrom na čelu podali v hotel »Pošta«, kjer jim je ban Dravske banovine g. ing. Dušan Sernec priredil odličan banket.

Gostitelj ban Dravske banovine ing. Dušan Sernec je pri banketu pozdravil kot prvi, želeč gostom po krasnih utisih slovesne otvoritve najlepšo zabavo. Za banom je spregovoril minister g. ing. Radivojević. Govoril je o

važnosti komunikacij in o prometni politiki kr. vlade, ki gre za tem, da uresniči visoke cilje odstranitve vseh težav in diferenc med nami, vseh jarkov, ki so nas doslej ločili. Njegove besede so sprejeli gosti z burnimi pozdravi kralju in vladi. Glasno so navzroči pozdravili tudi sporočilo podžupana Šentjureca, da se pošlje udanostne pozdrave Nj. Vel. kralju Aleksandru.

Podpredsednik zagrebške trgovske Zbornice g. Premrov je v svojem pozdravnem govoru omenil vse akcije, ki jih je zagrebška zbornica izvedla skupno z ljubljansko Zbornico za TOI za realizacijo te nove, v gospodarskem oziru tako važne proge.

V imenu ljubljanske Zbornice za TOI je pozdravil nato podpredsednik gosp. Ivan Ogrin. Zahvalil se je g. ministru in vladi, ki je ustregla tolikokrat izraženi želji gospodarskih krogov in je prišlo do zgraditve nove zveze, ki bo odlične važnosti za gospodarski razvoj in napredek cele rogaške kotline. G. Ogrin prosi v svojem govoru g. ministra, da posveti enako pozornost tudi drugi prošnji, ki jo imajo gospodarski krogi Slovenije, da pride čimprej po že trasirani kočevski progi do zveze Slovenije z morjem. Ta zveza morja z ozadjem je za nas življenjske važnosti, načrti so bili že davno odobreni, zato pričakujemo, da se naše želje čimprej uresničijo. Velikega gospodarskega pomena je tudi ponovno zahtevana zveza St. Janž—Sevnica, pa smo zato prepričani, da bo kr. vlada v svojem velikem razumevanju za pravo prometno politiko tudi temu načrtu posvetila potrebno pozornost. G. Ogrin ponovno prosi g. ministra, da to prošnjo z vso svojo mogočno avtoriteto podpira.

Besedam g. podpredsednika Ogrina se je pridružil tudi profesor na zagrebški tehniki g. ing. J. Alačević, povdarjajoč važnost od g. Ogrina omenjenih zvez Kočevja s sušiško progo in Sevnice s St. Janžom.

Govorili so še gg. direktor zagrebške srednje tehnične šole Erih Aleksander, pomočnik komandanta IV. armije A. Stojišić, direktor železniške direkcije v Zagrebu g. P. Senjanović, komandant dravske divizije general Sava Tripković, ban Savske banovine dr. Josip Šilović.

Slavnosti je zaključil z iskrenimi zahvalnimi besedami ban ing. Dušan Sernec. Ob 17. uri je goste iz Zagreba in Beograda odpeljal poseben vlak čez Rogatec in Krapino, a kmalu za njimi goste iz Dravske banovine tudi poseben vlak, ki je vozil čez Grobelno.

Za odlično delo, ki se z gospodarskega stališča še niti ne da primerno oceniti, gre posebna zahvala zlasti ljubljanski direkciji, katere predstojniki in uradniki so žrtvovali dokaj truda, da se je dolgoletnim željam in zahtevam prebivalstva že vendar enkrat ustreglo.

Za brezhbitno organizacijo otvoritvene slavnosti pa naj bo še posebej izrečena zahvala pomočniku ljubljanske direkcije g. ing. Maksu Klodiču in potnim maršalom gg. dr. Zeljku Jagliču in dr. Leonu Deklevi.

Definitivna oficijelna lista izžrebanih serij za amortizacijo loterijske 2 in pol odstotne državne rente za vojno škodo na 6. žrebanju dne 16. januarja 1930 je interesentom Zbornice za trgovino, obrt in industrijo v Ljubljani ob običajnih uradnih urah na vpogled v zbornični pisarni.

Uvoz meril in merilnih naprav.

Razni uvozniki meril in merilnih priprav (tehtnic, uteži, dolžinskih mer, tekočinskih in suhih mer, petrolejskih aparatov, krčmarskih steklenic in čaš itd.) zadevajo pri uvozu navedenih predmetov na težave, ker ne poznajo predpisov in pogojev, pod katerimi je uvoz teh predmetov dovoljen. Zbornica za trgovino, obrt in industrijo v Ljubljani opozarja radi tega vse zainteresirane, da je za uvoz naštetih meril potrebno posebno uvozno dovoljenje, katero izdaja na posebno prošnjo uvoznika, kolkovano za 5 dinarjev, pristojna kontrola mer, (v Ljubljani, v Celju ali v Mariboru).

Uvozno dovoljenje, za katero je plačati kolek 20 Din, izda kontrola mer šele, ko si po svojem organu ogleda merila ali merilne priprave na licu mesta v carinskem skladišču in ugotovi, da vstrezajo meroizkusnim predpisom. Brez uvoznega dovoljenja kontrole mer se merila v obče ne smejo ocariniti. Po ocarinjenju je uvoznik dolžan uvožena merila predložiti tekom 3 dni kontroli mer, ki je uvoz dovolila, da jih pregleda in žigosca. Ako uvoznik to opusti, ga zadevne kazni 30 do 900 Din.

Uvozno dovoljenje za kuhinjske tehtnice se izdajajo samo, ako so opremljene s predpisanim napisom: »Vaga za kučo« ali »Kuhinjska tehtnica«. Pri teh vrstah tehtnic morajo biti ti napisi: a) pri balančni kuhinjski tehtnici: vliči na obeh straneh stojala; pri tehtnici na pero s kljuko: gravirani na medeni plošči poleg označbe kilogramov; c) pri tehtnici na pero s skodelico: vliči na obeh straneh ali gravirani na kazalni plošči. Merila, ki ne vstrezajo predpisom, se ne smejo uvažati in je kontrola mer upravičena, odrediti njihovo vrnitev pošiljatelju. V interesov trgovcev je torej, da se še pred naročitvijo meril v vsakem primeru, kadar dvomijo, če merila, katera nameravajo naročiti, vstrezajo meroizkusnim predpisom, informirajo pri pristojni kontroli mer, če so dovoljene za javni promet v naši kraljevini. Nadalje je važno, da smejo prodajalci meril (razen kuhinjskih tehtnic) imeti na zalogi in prodajati samo taka merila, ki so uradno pregledana in žigosana. Vsa našeta merila razen krčmarskih steklenic in čaš (te ne podlegajo občasnemu pregledu in žigosanju), če jih imajo trgovci na zalogi za prodajo, se zamorejo perijodično (po dveletni dobi) predložiti v brezplačno uradno prežigosanje po členu 4 tarife (Uradni list št. 98/28), vendar pa le v mesecih januar in februar vsakega leta.

RUSKE KONCESIJSKE ŠTEVILKE.

V zadnjih dveh letih je 20 odstotkov v Rusiji se nahajajočih in z inozemskim kapitalom delujočih koncesij ustavilo delovanje in se iz Rusije izselilo. Vsega skupaj je sedaj v Rusiji samo še 59 čisto inozemskih koncesij proti 73 v letu 1928. Nasprotno pa je močno naraslo število z inozemskimi stavbnimi tvrdkami sklenjenih kontraktov s »tehničnim sosvetovanjem«, tako da se z njimi vred dvigne število inozemskih koncesij raznih kategorij na 162. Pri stavbnih tvrdkah vodijo Amerikanci. Od 25 novih koncesijskih tvrdk je 13 ameriških in 10 nemških. Pri koncesijah s »tehničnim sosvetovanjem« so Nemci na prvem mestu pred Amerikanci.

* * *

PRIDELEK RUMUNJE L. 1929.

Zaključke lanskega pridelka v Rumuniji označajo kot zelo ugodne. Pridelek pšenice je cenjen na 31,5 milijonov stotov (leto prej je znašal 25 milijonov stotov), pridelek rži 3,3 (2,9), ječmena 25,5 (15), ovsa 13,5 (9,8), koruze 63,8 (27,5). Za eksport so preostale velike množine pšenice in ječmena, posebno pa koruze. Ker so izvozili doslej samo pšenico in 60.000 vagonov ječmena, bodo eksportirali ostale množine ob pričetku pomladi, precej sunkoma, večinoma po vodni poti.

* * *

Občni zbor trgovske »Pomoči« v Ljubljani.

Dne 15. t. m. se je vršil v Zbornici za TOI občni zbor trgovskega dobrodelnega društva »Pomoč«. Otvoril ga je s kratkim nagovorom g. K. A. Kregar, ki je uvodoma pozdravil zastopnika Zveze trgovskih gremijev, podpredsednika g. J. Kavčiča, zastopnika društva trgovskih potnikov g. Kreka in obrtne oblasti g. Čehuna, nakar je podal tajnik gosp. Šmuc naslednje tajniško poročilo:

Ob pričetku delovanja našega društva smo zbrali 732 članov. Dne 29. januarja 1928 smo zaznamovali že prirastek in je šlo družstvo 935 članov. Leta 1929, na dan občnega zbora, je družstvo šlo 1041 članov, dočim imamo z današnjim dnem le 1022 članov, torej 19 članov manj, kakor prejšnje leto. Ta padec je zaznamovati na račun onih članov, ki so z vplačili zaostali in katere je družstvo izključilo.

Letos šteje družstvo iz vrst trgovstva 502 člana, soproj 163, bančnih in drugih nastavljenecv 151, njihovih soproj 36, trgovskih potnikov 57, trgovskih sotrudnikov 113.

Po starosti je od 20. do 30. leta 103 članov, od 30. do 40. leta 298 članov, od 40. do 50. leta 362 članov in od 50. do 60. leta 184 članov ter od 60. leta dalje 75 članov.

Na posmrtninah smo izplačali l. 1927 v času od septembra do incl. decembra samo en smrtni primer v znesku Din 7320.—, leta 1928 je družstvo izplačalo na posmrtninah že Din 105.175.—, leta 1929 pa že Din 141.090.— za 14 smrtnih slučajev.

Največ smrtnih primerov imamo zaznamovanih v starosti okrog 50. let. — Vzrok smrti v večini primerov je bila tuberkuloza.

Društveni odbor je imel 6 sej in je bilo rešenih 681 vlog.

Iz te statistike je razvidno, da družstvo lepo uspeva, kakor tudi, da redno izpla-

čuje posmrtnine. Treba je le intenzivnejšega delovanja med člani samimi, če se hoče, da bo družstvo imelo večje rezerve in izplačevalo večje posmrtne prispevke. Kakor vsa društva, ki slonijo na vzajemni podlagi, tako se tudi to bori s težkočami, ki pa ne smejo ostrašiti, temveč naj vzbudijo, da se društveno delovanje razširi s pridobitvijo novih članov.

Računski zaključek za leto 1929, ki ga je podal g. Ivan Železnikar, izkazuje saldo dne 31. decembra 1929 v znesku Din 115.742.—.

Sprejet je bil soglasno proračun za leto 1930 in odobrena tudi spremenjena pravila.

Pri volitvah so bili izvoljeni v upravni odbor: Arhar Anton, lastnik trgovske posredovalne pisarne; Bahovec Ivan, trgovec; Elsbacher Konrad, veletržec in načelnik gremija trgovcev, Laško; Franke Leo, prokurist Jadransko-podunavske banke; Kregar K. A., trgovec; Kastelic Edmund, trgovec in načelnik gremija trgovcev, Novo mesto; Kavčič J. J., veletržec, poslovedeči Zveze trgovskih gremijev; Krek Josip, knjigovodja; Krek Janko, trgovec in predsednik društva trgovskih potnikov in zastopnikov; Lajovic Milivoj, tovarnar; Lenarčič Stan-ko, trgovec in načelnik gremija trgovcev, Nova vas; Pavlin Franc, trgovec; Pfeifer Ivan, trgovec, Kranj; Stihigaj Franjo, uradnik Gospodarske zveze; Seljak Karel, trgovski zastopnik; Šporn Josip, trgovec in načelnik gremija trgovcev za ljubljansko okolico, Ježica; Železnikar Ivan, trgovec in Melicer Franc, trgovski sotrudnik; v nadzorstveni odbor: Ivan Jelačin ml., veletržec in predsednik Zbornice za TOI; Ivan Gregore, veletržec in načelnik gremija trgovcev; Smrkolj Albin, veletržec; Kovač Franc, trgovec; Platner Josip, trgovec.

Položaj avstrijske industrije.

Na mednarodnem premogovnem trgu se opaža zelo močna in na cene pritiskujoča konkurenca, ki hudo zadenje tudi avstrijsko kupčijo. Ponudba je zelo velika, prodaja pa vsled milega letošnjega vremena daleč za lanko. Štajerski premogovniki so morali zopet delavce odpustiti. Neko-liko bi se kupčija poživila, če bi bilo dalj časa mrz. — V železni industriji ni bilo v zadnjem času nobene bistvene spremembe. V litem blagu obstoji velika konkurenca, zlasti od strani češkoslovaških in nemških tvrdk. Mednarodna zveza surovega jekla ho-če eksportne cene bistveno zvišati, kar bi seveda prišlo v prid tudi avstrijski izvozni kupčiji. Veliko novih naročil so dobile avstrijske tovarne vijakov, v prvi vrsti od strani zveznih železnic. — V industriji emajla je nastopilo po razhodu zveze bistveno poslabšanje. Eksport so morali vsled nizkih cen zelo omejiti, in ker je tudi domača prodaja odnehala, so morali večkrat omejiti tudi obrat. — V indu- striji poljedelskih strojev obstojijo ugodni izgledi za kupčijo z Rusijo, če se bo vprašanje jamstva razmerno na novo uredilo. Domači trg pa neugodno presoja, ker poljedelstvo vsled svo- jega težavnega položaja ne more dosti kupiti. — V lesu je povpasevanje majhno in je prišlo v posameznih vrstah celo do znižanja cen. Tudi pro- daja drv za kurjavo je letos veliko slabša kot je bila lani. Strah pred rusko konkurenco je zelo opravičen, zlasti še, ker hočejo Rusi izvoz lesa tako forsirati, da bodo leta 1933 zala- gali Evropo s 27 odstotki njene pora- be, v rezanem lesu celo z 31 odstotki. Za avstrijsko industrijo žag obstoji nevarnost v tem, da ne bo nazadoval že itak oslabljeni izvoz v Nemčijo in Francijo, temveč da bo vsled izrinje- nja poljskega lesa z dosedanjih trgov silil poljski les še bolj kot doslej v Avstrijo. Tudi za pridobitev italijan- skega trga, ki je za avstrijsko indu- strijo žag največjega pomena, se trudi Rusija z uspehom. V les predelujoči industriji se ne opaža nobeno bistve- no zboljšanje. Prodaja pohištva je slaba, tovarne zabojev imajo samo majhna naročila, in industrija furnir-

ja dela samo s 50 odstotki kapacitete, kvečjemu s 60%. Pri tekstilni indu- striji se kaže samo v industriji volne in grebenane preje majhno zboljša- nje, dočim ne kaže bombaževa in svilena industrija nobenega prirast- ka v naročilih. Isto velja za plateno industrijo. V vsej branži se močno opazuje zmanjšana nakupna moč pre- bivalstva vsled brezposelnosti. A v konfekcijski industriji se zboljšanje nadaljuje. — Z uspehom se trudi se- daj industrija usnja, da nadomesti izgubo na domačem trgu z eksporti v zahodne dežele Evrope. — V indu- striji čevljev zaposlenost ni enotna; vobče se ročnim obratom bolje godi, kot mehničnim tovarnam. V usnje predelujoči industriji so se izvršila večja naročila od strani poštne upra- ve in zvezne armade. — Kemična in- dustrija zaznamuje marsikakšno zbolj- šanje, zlasti v terpentinovem olju in spiritu.

TOVARNA LINOLEJA V AVSTRIJI.

V kratkem bodo zgradili v Avstriji tovarno linoleja in bodo z gradbo pri- čeli najbrž že 1. marca. Tovarna bo opremljena z najmodernejšimi stroji in bodo uporabili pri njeni gradbi najno- vejše iznajdbe zadnjih let v tej industriji. Izdelovala bo vse vrste linoleja po si- stemu Walton in bo zaposlovala okoli 1000 delavcev, kar je v sedanjem času brezposelnosti posebno velikega pome- na. Kapaciteta tovarne, ki bo stala v Nižji Avstriji (Brunn am Gebirge), bo tako velika, da ne bo krila samo avstrij- sko potrebo linoleja, temveč da bo mo- gla velike množine tudi eksportirati. Obratovati bo pa pričela nova tovarna s koncem tekočega leta. Za gradbo je kupljenih 70.000 kvadratnih metrov.

SPOJITEV V AVSTRIJSKI VELE- TRGOVINI ŽIVIL.

Zveza avstrijskih veletrgovcev z živili, koje centrala je na Dunaju, je ustano- vila v zadnjem času deželne skupine v vseh zveznih deželah. Na bodočem ob- nem zboru bo prišla do izraza spojitev vse avstrijske veletrgovine z živili. Z iz- gradbo organizacije v zveznih deželah je omogočena udeležitev ciljev, ki si jih je zveza postavila in ki se tičejo v prvi vrsti enotnih pogajanj z domačo indu- strijo in enotne ureditve vprašanj o ozdravljenju panoge živil.

Po svetu

Obtok bankovcev v Jugoslaviji znaša 5570 milijonov dinarjev.

Uvedbo razsodišč pri jugoslovanskih in obrtnih zbornicah priporoča Zagreb- ska trgovska in obrtna zbornica; sestava in pristojnost naj bi bili urejeni po vzor- cu borznih razsodišč.

Bivšo tovarno konserv na Vrhniki bo češko-jugoslovanska tvrdka »Jugobru- na« spremenila v tekstilno tovarno, ki naj zaposluje 400 delavcev.

Jugoslovansko vinsko vzorčno klet v Gradcu je otvorila v svrhu pospeševanja izvoza jugoslovanskih vin vinska trgo- vska zadruga v Mariboru. Najela bo za ta namen veliko klet in bo prodajala tam iz preteklega leta preostala vina.

Sombor hoče izvesti velika kanaliza- cijska in vodovodna dela in hoče najeti v ta namen posojilo 60 milijonov Din, ki naj bo dolgoročno. Če ne bo mogoče dobiti posojila pod primernimi pogoji, bodo izvedli zaenkrat samo del predvi- denega programa.

Prepeved prodaje kisove kisline v maloprodaji zahteva v vlogi na minist- rstvo za trgovino in industrijo Novosa- dska trgovska in obrtna zbornica, češ, da so se vršile v tej prodaji v zadnjem času velike zlorabe. Za prodajo kisove kisl- ine naj veljajo isti predpisi kakor pri de- naturiranem spiritu.

Dividenda železnice Donava—Sava—Adrija (prej Južna železnica) bo znašala letos najbrž zopet štiri zlate franke za kupon.

Bob soja hoče pridelovati Savska ba- novina in ga sedaj analizirajo. Zlasti preiskujejo njegovo vsebino na belja- kovini, maščobi in ogljikovih hidratih ter njegovo porabljivost. Pogajali se bodo tudi z armado, če bi ga vpeljala kot ži- vilo vojakov.

Novi Sad hoče prirediti na koncu ok- tobra svojo prvo mednarodno razstavo.

Zvezo električnih central kraljevstva Jugoslavije so ustanovili pred kratkim v Beogradu. Prva seja se je vršila 16. t. m. Razpravljala je o internih vpraša- njih in izvolila je glavno upravo.

Vojvodinske opekarne se hočejo zdru- žiti v kartel in so odšle že tozadevne vprašalne pole. Po dospelih odgovorih bodo ustanovili prodajni urad, ki bo skr- bel za poenotenje cen in za ureditev kreditnih vprašanj. Nato bodo ustanovili zvezo.

Ogrske državne železnice so najele pri budimpeških bankah investicijsko poso- jilo v znesku 30 milijonov pengő.

Obrestno mero je znižala tudi Ogrska Narodna banka, in sicer od 7 na 6½%.

Močen dokaz solidarnosti je pokazala francosko-belgijska-luksemburška sku- pina Mednarodnega kartela surovega jekla, ki je prepustila za čas od 1. do 15. februarja eksportni trg samo bel- gijskim valjarnam; le-te sedaj nimajo dosti naročil.

Češka pivovarna v Budejovicah je imela v preteklem letu 3.300.000 Kč či- stega dobička (leto prej 2.900.000) in bo razdelila 40-odstotno dividendo ali 160 čeških kron (150).

Peto Srednjeevropsko gospodarsko zborovanje se bo vršilo od 28. februarja do 2. marca v Breslavi.

Obtok bankovcev v Avstriji znaša po zadnjem izkazu Narodne banke 910 mi- lijonov šilingov, kritje se je zboljšalo na 68 odstotkov.

Dividenda Avstrijske Narodne banke znaša letos 12½% proti 11½% za leto 1928. O znižanju obrestne mere smo go- vorili na drugem mestu.

Ameriška vlada hoče nakupiti veliko žita, da bi korigirala sedanji tržni po- ložaj in bo v ta namen ustanovila po- sebno stabilizacijsko družbo.

Med avstrijskimi kovinskimi podjetji se je razvil hud boj glede cen in bi bila v njih interesu koncentracija zelo po- trebna.

Trgovska bilanca Grčije v preteklem letu se je zaključila z velikim pasivom: uvoz 13,3 milijard draham, izvoz 7 mi- ljard. Pri uvozu so na prvem mestu U. S. A., nato Anglija in Nemčija; pri izvo- zu je vrstni red sledeči: Nemčija, Italija, U. S. A., Anglija. Tobak, ki je med naj- važnejšimi predmeti eksporta, je padel od 80.000 ton v letu 1928 na 69.000 ton v letu 1929.

Konjunktorno raziskovanje in njegova važnost za Jugoslavijo.

Willy Zucker piše v zagrebškem »Morgenblatt«:

Racionalno obratovanje je v dobi strojnega dela gotovo neobhodno potreben predpogoj za konkurenčno zmoglost. Kolikor mogoča dobra uporaba kapitala in dvig dohodkov sta trgovski načeli, ki so ju prejšnji rodovi udeleževali s takozvanim »čutom v koncih prstov«. A nepregledno in ne neprodorno zamreženje mednarodnih gospodarskih stikov je vzelo temu čutu mnogo njegove zanesljivosti; in če ostane pravi trgovec tudi še nadalje navezan na njegov fini učinek in na instinkt, vendar danes za smotreno vodstvo svojega obrata ne more biti brez konkretnih podlag.

Stvoritev teh podlag je namen konjunktornega raziskovanja potom gospodarske analize. Znano je, da razpolagajo mnoge dežele, tudi trgovsko in industrijsko manj razvite, z zavodi za konjunktorno raziskovanje, kojih periodična poročila se morejo s prav tako opravičenostjo smatrati za gospodarske barometre, kot barometer zračnega pritiska za označbo vremena. Konjunktorno raziskovanje predeluje na razpolago mu stoječe podatke gospodarskega življenja — in eden prvih predpogojev za vrednost zaključkov je ta, da so mu ti podatki na razpolago v kolikor mogoče velikemu številu in brez vrzeli — po določenih načelih in jih sestavlja v statistične pregledne in primerljive sezname ter slednjič v konjunktorne izglede. To ne pomeni nič drugega, kot da se tisočeri ritmi človeške produktivne in blagovne izmenjave, ki se na videz vrši v nešteti in drug od druge neodvisnih posameznih zaključkih, uredi po do-

ločenih preizkušanih načelih ter se zaključek te klasifikacije zopet dovede v gospodarsko življenje. Naravno je, da tudi najlepše konjunktorno raziskovanje ne more iz dobe krize napraviti prosperiteto, a ono more po pogosto nevarljivih momentih napovedati prehod od konjunktorno boljših do slabših dob in obratno, ono more spoznati, ali je višek dosežen ali prekoračen; z eno besedo: ono more dati tistemu, ki zna čitati njegove številke, migljaje o bodočem razvoju. In gotovo je res, da je v dobi gospodarske depresije možnost, da se ji postavimo v bran, brezpogojno prav tako važna, kot prehod k ugodnejšim konjunktornim razmeram sam.

Vse to so stvari, ki so jih v drugih deželah, ne samo razumeli, temveč tudi udeležili, večkrat z velikim uspehom, prim. Nemčija!

Pri nas v Jugoslaviji tem stvarjem doslej še nismo pripisali polnega pomena, ki jim gre. In to iz zelo umljivega vzroka: v deželah s pretežno agrarno produkcijo konjunktorno raziskovanje nikakor ne napravi onega dela kot v industrijskih deželah, vsaj danes še ne. Racionalizacija obdelovanja polja je tu že bistveno, konkurenco pospešujoče sredstvo. A prav zato, ker imamo v razvoju se nahajajočo industrijo, bi ji morali v njenih početnih štadijih pomagati s podlagami, ki so za izglede njenega razvoja važne.

Napravi naj se torej tudi pri nas Zavod za konjunktorno raziskovanje, kojega delovanje, za vse gospodarsko življenje bo vzgojno sredstvo za smotreno obratovanje in bo morda onemu, ki zna brati številke, odprlo nedogledne možnosti v njegovem obratu.

Ustanovitev posebnega oddelka pri Mednarodni trgovski zbornici za izmenjavo nastavlencev.

Na predlog ameriškega zastopnika pri mednarodni trgovski zbornici g. Charles C. Haight, je sklenil odbor v zadnji oktobrovi seji, da se pri zbornici ustanovi poseben oddelak, ki se bo pečal s posredovanjem pri izmenjavi mladih moči, kot naraščaja za vodilna mesta v trgovini in industriji. Podobni izmenjevalni posel je že uveden med nordijskimi državami in Združenimi državami Severne Amerike in se je prav dobro obnesel. Mednarodna trgovska zbornica je mnenja, da bi bilo za bodoči razvoj gospodarstva zelo ugodno, če bi se ta izmenjava razširila tudi na druge države.

Sekretariat mednarodne trgovske zbornice ja poslal posameznim nacionalnim odborom spomenico, v kateri se predlaga sledeča organizacija te izmenjave:

1. Ustanovitev posebnega oddelka pri Mednarodni trgovski zbornici, ki bi olajševal izmenjavo mladih moči, ki si naj bi pridobile v inozemstvu izkušnje v oni stroki, v kateri žele pozneje delati kot vodilni funkcionarji.

2. Te osebe morajo: a) imeti že gotove praktične izkušnje; b) trden namen, povrtni se v svojo domovino, da bi tam delali v izvoljeni stroki; c) moralno podpora in priporočilo njihovega delodajalca; d) po možnosti se daje prednost onim osebam, ki so namenjene za vodilna mesta.

3. Metoda pri izbori: Zbornica bo posredovala mesta za mlade moči, v kolikor so te od njihovega delodajalca priporočene in v slučaju, da dotična nacionalna skupina (domače zbornice) za njih jamčijo. Predvsem se bodo upoštevale intelektualne in moralne lastnosti ter socialna pozicija prosilca. Preskrba službenega mesta za prosilca v inozemstvu se bo vršila potom mednarodne trgovske zbornice in sicer s posredovanjem nacionalne skupine (domačih zbornic) dotične države.

4. Kar se tiče plače pridejo v poštev sledeče metode: 1. ako gre za dejansko izmeno nastavlencev dveh tvrdk v različnih državah (to se zgodi večkrat med ameriški in angleškimi bankami), plača vsak delo-

dajalec svojemu nastavljencu v dobi, za katero ga je inozemska tvrdka izmenjala, normalno plačo; 2. izmena med nordijskimi in Združenimi državami, ki smo jo že v začetku tega poročila omenili, se vrši na ta način, da se ameriške tvrdke zavežejo plačati prosilec letno 1500 dolarjev. Poznejša pogajanja mednarodne trgovske zbornice bodo šele pokazala, da-li in v kakšni meri se bo ta sistem mogel aplicirati tudi na druge države. Pričakovati pa je vendar, da bodo prosilci v večini slučajev vsaj deloma plačani. To pa bo tudi moral biti predmet pogajanj v vsakem konkretnem slučaju.

5. Potovalni stroški. Te bi moral plačati prosilec sam, odnosno tvrdka, ki zaposluje prosilca. Mednarodna zbornica je mnenja, da predstavlja ta pogoj zelo učinkovito sredstvo, da se izključijo neljubi prosilci.

6. Gospodarske panoge, v katerih bi se izmenjava lahko vršila. Izmenjava bi se najbolj izvršila v onih panogah, v katerih ne pride v poštev internacionalna konkurenca. Mednarodna trgovska zbornica v tem smislu navaja za primer banke, električna podjetja, železniške družbe, transportne družbe, rudnike itd.

NOVI PROGRAM AMERIŠKEGA JEKLENEGA TRUSTA.

Ameriški jekleni trust: United Steel Corporation je izdelal za sebe samega in za svoje filijale triletni načrt, katerega stroški so preračunani na 300 milijonov dolarjev. Po tem programu bi se imele namreč graditi nove tvornice in modernizirati stare. Potrebni denar bodo vzeli iz rezerv in presežkov na dohodkih. Omenjeni trust obsega danes samo 40% celotne produkcije jekla v Ameriki, med tem ko je še pred par leti znašal njegov delež 60%. Toda ta trust se nadeja, da bo premagal svoje konkurente, če bo racionaliziral vsa svoja podjetja, zlasti, ker morejo njegovi konkurenti v tej dobi razpolagati samo z 200 milijoni dolarji za povečanje svoje produkcije.

* * *

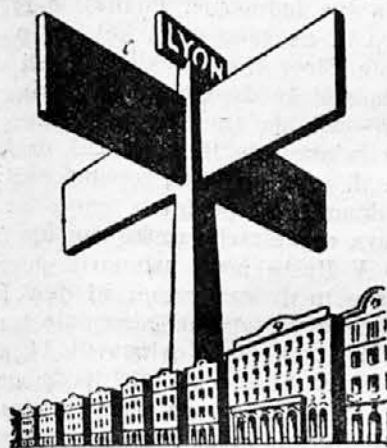
Produkcija električne energije v Združenih državah.

Koncem proračunskega leta 1927/28 so znašale investicije v podjetjih, ki proizvajajo, odnosno razdeljujejo električno energijo, 9 in pol milijard dolarjev. Radi te visoke številke stoji industrija elektrika na 7. mestu narodnega gospodarstva. Leta 1927 je znašala produkcija električne energije, ki je bila določena za razdelitev, 80-21 milijard kilovatnih ur. Če k temu prištejemo še energijo, ki so jo uvozile Združene države iz Kanade, je celotna produkcija dosegla 102-76 milijard kilovatnih ur. Po najnovejših podatkih trgovskega ministrstva je obratovalo 33.338 central.

Za leto 1928 cenijo ameriško električno produkcijo na 88 milijard kilovatnih ur. Največji del producirane energije služi za pogonsko silo in za luč.

Sledeča tabela nam kaže napredek produkcije električne energije od leta 1913 naprej:

	Milijard kw ur
1913	13
1919	38-555
1920	43-921
1921	40-975
1922	47-654
1923	55-665
1924	59-014
1925	65-870
1926	73-791
1927	80-205
1928	87-851

MEDNARODNI VELESEJEM V LYONU

Od 3. do 16. marca 1930

Teden poljedelskih strojev od 11. do 16. marca 1930

Zagotovite si Vaše prenočišče!

Zahtevajte brošuro »Acheteurs«, katere nudi praktične informacije za potovanje in bivanje v Lyonu

Katalog razstavljalcev, 700 strani, 12 francoskih frankov

Vprašanja pošljite na:

FOIRE DE LYON, 8 Rue Ménestrier LYON (France)

CSUPLJIVI DOGODKI V BOLIVIJSKI INDUSTRIJI CINA.

Kakor znano je Bolivija za Malajskimi državami največji producent cina. Sedaj je pristopil tamošnjemu kartelu prvi bolivijski producent cina, Simon Batina. S tem je kartel seveda zelo veliko pridobil, ker je sedaj odstranjena nevarnost konkurence. Batina je tudi takoj dal svojim rudnikom navodila, da se prilagodijo od kartela določeni produkcijski omejitvi.

Ljubljanska borza

Tečaj 17. februarja 1930.	Sevanje Dta	Posleda Die
DEVIZE:		
Amsterdam 1 h. gold.	—	22-77
Berlin 1 M	13-545	13-575
Bruselj 1 belga	—	7-9124
Budimpešta 1 pengő	9-91	9-94
Curih 100 fr.	1094-40	1097-40
Dunaj 1 šiling	7-9823	8-0123
London 1 funt	275-77	276-57
Newyork 1 dolar	—	56-70
Pariz 100 fr.	—	222-33
Praga 100 kron	167-71	168-51
Trst 100 lir	296-12	298-12

Čitajte in razširjajte »TRGOVSKI LIST«.

Karteli poljske industrije.

Zadnja leta je opažati v Poljski močno tendenco za ustvarjanje kartelov. Po poročilu »Poljskega Ekonomista«, ki stoji blizu vlade, je znašalo število kartelov v lanskem letu okroglo 110. To so predvsem prodajne organizacije, ki regulirajo lokalni trg. Vse važnejše panoge poljske industrije imajo danes podobne skupne prodajne organizacije za notranji trg, medtem ko so industrije, ki delajo za tuja tržišča, si ustanovile eksportne sindikate. Poleg tega obstoji še cela vrsta prisilnih organizacij, ki stoje pod nadzorstvom vlade. K tej kategoriji spada v prvi vrsti udruženje izvoznikov svinj in goved, ki je bilo ustanovljeno z namenom, da se ta panoga poljskega gospodarstva racionalizira.

Od vseh poljskih industrij je, kakor v drugih državah, železna in jeklena industrija najbolj organizirana. Na prvem mestu je treba omeniti sindikat poljskih topilnic železa, ki oskrbujejo samoprodajo železnih valjanih izdelkov v Poljski. Ta sindikat, ki obsega vse poljske topilnice železa, regulira že od leta 1926 ceno in prodajo svojih članov-podjetij. Leta 1926 se je nahajalo v sindikatu 23 tovarn železa in jekla, ki so zaposlile 54.000 delavcev in ki so proizvajale 684.000 ton sirovega železa, 1.533.000 jekla in 1.640.000 valjanega železa. Za nakup sirovin za železno industrijo sta bila ustanovljena dva posebna sindikata, prvi se imenuje: Centralni nakupovalni urad za staro železo, drugi pa »Trgovski centralni urad udruženja poljskih tovarn železa«, ki se bavi z nakupovanjem premoga za tovarne. Poleg tega obstoji še važna organizacija v železni industriji, to je prodajni urad poljskih tvornic cevi. Poljska premogovna industrija je združena v organizaciji, ki se imenuje »Poljska premogovna konvencija« in ima karakter sindikata. Ta organizacija določa cene in prodajo na lokalnih trgih in poleg tega regulira eksport v Češko, Avstrijo in Nemčijo. Leta 1928 je obsegala konvencija 92 premogovnikov s 117.000 delavci in 40 milijonov ton letne produkcije premoga. Petrolejski sindikat obsega vse večje rafinerije in poleg tega tudi nekaj manjših. Sindikat regulira cene na domačem trgu, določa produkcijske deleže in vrši prodajo tako na domačih, kakor tudi tujih tržiščih.

Od važnejših kartelov drugih industrijskih panog naj omenimo tukaj še sledeče: Centralni urad Poljskih tovarn za žico in žblje, udruženje tovarnarjev vijakov in sindikat tovarnarjev emajli-ranega blaga. Ti trije karteli pa ne obsegajo vseh tvrdk njihove branže. Oni služijo predvsem za reguliranje cen in prodajnih pogojev na domačem tržišču. »Sladkorna industrijska banka« je sindikat za prodajo sladkorja na domačem trgu in v inozemstvu. Ta sindikat določa prodajno kvoto, vrši eksportne posle in se peča z vsemi zadevami, ki se tičejo inozemskih kreditov, podeljenih poljski sladkorni industriji. Cen pa sam sindikat ne določa, ampak jih regulira vlada. Sladkorna industrijska banka je brez dvoma eden najbolj organiziranih sindikatov v Poljski. Radi velikega števila v poštev prihajajočih tvornic tekstilne industrije je bilo pri ustanovitvi kartelov za to panogo premagati mnogo težko. Leta 1928 je bilo v Poljski 113 predilnic in 1584 tkalnic s skupnim številom 60.000 delavcev in poleg tega 185 predilnic in tkalnic z 98.000 delavci. Od važnejših kartelov v tej panogi je predvsem omeniti Udruženje predilnic kamgarna v Lodzu, ki obsega vse tvornice ter branže, izvemši samo 2 mali tvrdki. To je prodajna organizacija tako za notranji trg, kakor tudi za eksport. Udruženje bombažnih predilnic predstavlja kartel velikih predilnic Poljske republike in regulira obseg produkcije, cene in prodajne pogoje na domačih trgih. Največji in najvažnejši kartel kemične industrije je Udruženje superfosfatnih industrij. To je prodajna organizacija za domači trg in obsega približno 90% celotne produkcije. (Leta 1927 je bilo 15 tovarn z letno produkcijo 240.000 ton superfosfata.) Dalje je znano prodajno udruženje tovarnarjev žveplene kisline in prodajno udruženje za karbid. Nazadnje naj še omenimo kot eden važnejših kartelov takozvani »Centro-Cement«. Ta sindikat obsega vse

poljske cementne tvornice in je bil ustanovljen kot prodajno združenje za lokalni trg, kakor za eksport. Poljska cementna industrija je leta 1928 štela 16 tvornic, v katerih je bilo zaposlenih 6.800 delavcev. Poleg poprej imenovanih velikih kartelov obstoji še približno 100 združenj in zvez manjših tovarnarjev, ki pa imajo po večini lokalni karakter.

Važno za presojo poprej navedenih večjih kartelov poljske industrije je dejstvo, da je cela vrsta njih sklenila zaščitne pogodbe z obstoječimi internacionalnimi karteli, odnosno, da je postala član internacionalnih kartelov. Tako obstoji v železni industriji sporazum med nemškimi, čehoslovaškimi in ogrskimi karteli za mesečno zaščito domačih trgov, dalje v cementni industriji je enak sporazum z združenji v Nemčiji, Švedski, Danski, Litvi in Ogrski, v superfosfatni industriji pa s Švedsko, Čehoslovaško, Ogrsko in Rumunijo. Poljska industrija cinka pripada internacionalnemu kartelu cinka v Bruslju. Ravno tako so prodajno združenje cevi, industrija kleja in eksportni sindikat parafina člani internacionalnih združenj.

Kar tiče samo delavnosti kartelov v Poljski, nimajo ti na določanje cen čisto nobenega vpliva, ker cene določa poljska vlada. Tako n. pr. za sladkor, železo, premog in petrolej. V ostalem je pa obnašanje poljske vlade napram kartelom zelo prijazno. Poljska vlada podpira namreč obstoječa združenja in pospešuje z vsemi močmi ustanovitve novih kartelov. Seveda si pa v vsakem slučaju pridržijo pravico, da nadzira delavnost proizvajalca.

BOMBAŽEVA VREtenA SVETA — AZIJA NAPREDUJE.

Mednarodna zveza bombaževih predilnic in tkalnic v Manchesteru je izdala statistiko, glasom katere je bilo v bombaževi industriji zaposlenih v preteklem letu 164.21 milijonov vreten proti 143.45 milijonom v letu 1913. Število vreten se je torej napram zadnjemu predvojnemu letu pomnožilo za 20.76 milijonov ali za 14.46 odstotkov. Od skupnega števila odpade na Evropo 104.3 milijonov ali 63.52 odstotkov (leta 1913 je imela Evropa 99.5 milijonov vreten ali 69.4 odstotkov), na Azijo 18.84 milijonov ali 11.47 odstotkov (9.39 ali 6.55%), na Ameriko 39.57 milijonov ali 24.1% (34.26 ali 23.89%). Največje naraščanje števila vreten napram predvojnemu času kaže Azija, vsled česar se je spričo manjšega naraščanja v Evropi in Ameriki azijski relativni delež skoraj podvojil. Med posameznimi deželami bombaževa industrija je na prvem mestu Velika Brita-

nija s 55.92 milijoni (skoraj tretjina vseh vreten na svetu in dosti več kot polovica evropskih vreten; l. 1913 55.65 milijonov, torej skoraj nič prirastka). Na drugem mestu so U. S. A. s 34.83 milijoni (31.5), pretežna večina vseh ameriških vreten; na tretjem Nemčija z 11.25 (11.18). — **Produksijska kapaciteta** vseh bombaževih vreten na svetu znaša sedaj 9.8 milijard vretenških tedenskih ur s podlago v vsaki deželi veljavnega normalnega delovnega tedna. Na Evropo pride 52.8 odstotkov kapacitete, na Azijo 18.11%, na Ameriko 28.03%. Vidimo veliko razliko med produkcijo in kapaciteto. Ostali majhni odstotni deli se razdelijo na Afriko in Avstralijo.

Razno

Mednarodni trg cina. — Na drugem mestu poročamo o dogodkih v bolivijskem kartelu cina. Sedaj obsega bolivijski kartel 80 odstotkov vse bolivijske cinove produkcije. Če pomislimo, da so se tudi vodilni producenti Malajskih držav izrekli za redukcijo produkcije, si moremo lahko predstavljati, da bo ta redukcija izvedena sedaj po vsem svetu brez izjeme.

Vesti o slabem položaju demantne industrije pretirane. Večkrat smo te dni brali po raznih listih o slabem položaju demantne industrije. Položaj je res težaven, a ne tako zelo, kot se splošno poroča. Sicer bi ne mogli razumeti sklepa holandske demantne industrije, da se 20-odstotna omejitev demantne produkcije ukine že 16. t. m., češ, da so se pojavili jasni znaki za zopetno poživljenje demantne trgovine.

Nova organizacija ruske zunanje trgovine V Rusiji bodo ustanovili posebne izvozne in uvozne zveze, ki jim bodo poverjene vse operacije zunanje trgovine. Za izvoz bodo ustanovili 14 zvez, pri čemer bo izvoz nafte, premoga in vžgalic koncentriran v posebnih uradih, ki odgovarjajo industrijskim koncernom. Za uvoz bodo ustanovili 10 zvez. Vsa trgovina z deželami orientala bo poverjena posebnim izvoznim in uvoznim zvezam za orient. Z uvozom predmetov splošne porabe se bo pečala centralna organizacija, centrosojus imenovana. Tako prehaja Rusija od stopnje do stopnje k centralizaciji in se osebna inicijativa zmeraj bolj izključuje. Če bo to za splošno dobro, je pa pač drugo vprašanje.

Ena največjih solitrovih družb v Chile, Agaas Blanca, je vsled nadprodukcije solitra zaprla vse svoje obrate.

Angleškemu ladjarstvu se slabo godi in stoji ladjarska industrija pred krizo, kakršne po vojski še ni bilo. Voznina je tako nizka, da se obratovanje večkrat prav nič ne izplača.

Poživljenje na demantnem trgu je nastopilo vsled tega, ker je pričela Amerika, ki po borznem krachu ni nič kupila, zopet nakupovati in ker kaže tudi evropski konsum kljub neugodnemu gospodarskemu položaju pomnoženo zanimanje za demantni trg. Holandiji, ki je pričela delati v vseh obratih zopet s polno kapaciteto, bo sledila tudi Belgija.

Dobava-prodaja

Dobave. Gradbeni oddelek Direkcije državnih železnic v Ljubljani sprejema do 25. februarja t. l. ponudbe glede dobave rezanega lesa ter glede dobave 900 kg pocinkane pločevine in 10 kg spajalnega kositra. — Prometno-komercialni oddelek Direkcije državnih železnic v Ljubljani sprejema do 26. februarja t. l. ponudbe glede dobave 12.000 kg petroleja. — (Pogoji so na vpogled pri omenjenih oddelkih.) — Direkcija državnega rudnika Breza sprejema do 27. februarja t. l. ponudbe glede dobave 10 skatelj mazila za parkete, 300 kg kristalne sode, 300 komadov krtač za ribanje, 100 komadov stekel za okna in 100 kg kita. — Direkcija državnega rudnika Kakanj sprejema do 26. februarja t. l. ponudbe glede dobave 1000 kg temnega in 1000 kg svetlega karbolineja. — (Predmetni oglasi z natančnejšimi podatki so v pisarni Zbornice za TOI v Ljubljani interesentom na vpogled.) — Dne 27. februarja t. l. se bo vršila pri Ekonomskem oddelku Ministrstva vojske in mornarice v Beogradu ofertalna licitacija glede dobave 30 preš za prešanje sena in slame; dne 28. februarja t. l. pa glede dobave 75.000 komadov vreč iz jute. — Dne 4. marca t. l. se bo vršila pri Računsko-ekonomskem oddelku Ministrstva za zgradbe v Beogradu ofertalna licitacija glede dobave rezervnih avtomobilskih delov. (Pogoji so na vpogled pri navedenih oddelkih.)

Dobave. Direkcija državnega rudnika Breza sprejema do 6. marca t. l. ponudbe glede dobave 50 stolov in 3 foteljev. — Direkcija državnega rudnika Velenje sprejema do 10. marca t. l. ponudbe glede dobave 1 drobilca za lignitski premog ter glede oddaje zgradbe rekupektorja pri destilacijski peči. — Vršile se bodo naslednje ofertalne licitacije: Dne 1. marca t. l. pri Direkciji državnih železnic v Zagrebu glede dobave pisar-

niškega materiala; dne 6. marca t. l. pa glede dobave 5000 kg pisanih krp za čiščenje. — Dne 4. marca t. l. pri gradbenem oddelku Direkcije državnih železnic v Sarajevu glede dobave kvadratnega železa; dne 7. marca t. l. pa glede dobave 30.000 m baketal žice. — Dne 7. marca t. l. pri strojnem oddelku Direkcije državnih železnic v Sarajevu glede dobave raznih jermenov; dne 8. marca t. l. pa glede raznega orodja. — Dne 7. marca t. l. pri Direkciji pomorskega saobračaja v Splitu glede dobave državnih zastav. (Predmetni oglasi z natančnejšimi podatki so v pisarni Zbornice za TOI v Ljubljani interesentom na vpogled.) — Dne 3. marca t. l. se bo vršila pri Ekonomskem oddelku Ministrstva vojske in mornarice v Beogradu ustmena licitacija glede dobave 50.000 komadov vreč iz jute; dne 5. marca t. l. glede dobave 380 komadov novih vagonških plah. — Dne 10. marca t. l. pri Računsko-ekonomskem oddelku Ministrstva za zgradbe v Beogradu glede dobave telefonskih kablov. (Oglasi so na vpogled v pisarni Zbornice za TOI v Ljubljani, pogoji pa pri omenjenih oddelkih.) Dne 4. marca t. l. se bo vršila pri Komandi II. armijske oblasti v Sarajevu licitacija glede dobave 12.000 komadov zabojev za dvopek. — Dne 6. marca t. l. se bo vršila pri Komandi Dravske divizijske oblasti v Ljubljani licitacija glede dobave drv. (Oglasi so na vpogled v pisarni Zbornice za TOI v Ljubljani, pogoji pa pri navedenih komandah.) — 10. marca t. l. se bo vršila pri Dravski finančni direkciji v Ljubljani ofertalna licitacija glede dobave 40 stražarskih plaščev (kožuhov). (Pogoji so na vpogled pri navedeni direkciji.)

Tržna poročila

Mariborsko sejmsko poročilo dne 11. februarja t. l. Prignanih je bilo 17 konjev, 14 bikov, 170 volov, 368 krav in 15 telet, skupaj 584 komadov. Povprečne cene za različne vrste na sejmu so bile sledeče: debeli voli za 1 kg žive teže Din 8-75-9, poldebili 7-50-8-50, plemenski 7-75-50, biki za klanje 7-50 do 8-25, plemenske krave 6-7, krave za klobasarje 3-75-5, molzne krave 7-50 do 9-, breje krave 7-50-9, mlada živina 6-8-50. Prodanih je bilo 326 komadov, od teh za izvoz v Avstrijo 38 komadov, v Italijo pa 30 kom. — **Mesne cene:** Volovsko meso I. 1 kg Din 18-20, II. 16-18, meso od bikov, krav telic 10 do 14, telečje meso I. 20-25, II. 16-18, sveže ovčje meso Din 15-27 za kg.

Veletrgovina
kolonijalne in
špecerijske robe

Ivan Jelačin

Ljubljana

Zaloga
sveže pražene
kave, mletih dišav
in rudninske vode

Točna in solidna
posrežba!

Zahtevajte cenik!

USTANOVLJENO 1892

TEOD. KORN
LJUBLJANA, POLJANSKA CESTA 8
(PREJE HENRIK KORN)

KROVEC, STAVBNI, GALANTERIJSKI IN OKRASNI
KLEPAR / INSTALACIJA VODOVODOV / NAPRAVA
- STRELOVODOV / KOPALIŠKE IN KLOSETNE -
NAPRAVE / **CENTRALNA KURJAVA**

KUVERTA
DRUŽBA Z O. Z.

Tvornica kuvert in konfekcija papirja
LJUBLJANA
Vožarski pot 1 Karlovska c. 2

Trgovci! Naročajte in širite **Trgovski list**

VINOCET
tovarna

vinskega kisa, d. z o. z., Ljubljana

nudi najfinejši in najokusnejši
namizni kis iz pristnega vina.
Tehnično in higijenično
najmoderneje ureje-
na kisarna v Ju-
goslavlji.

Pisarna:
Ljubljana, Dunajska cesta 1a, II. nadst.

Zahtevajte ponudbo!

TISKARNA

MERKUR

LJUBLJANA - GREGORČIČEVA 23
Telefon 2552

Knjige, časopise, račune, vizitke, memorande, kuverte, tabele, lepake, letake, naročilnice v blokih s poljubnim številom listov, barvotiske, cenike kakor tudi vse druge tiskovine dobavljamo hitro in po zmernih cenah. Za večja naročila zahtevajte proračune! — Lastna tiskovna oprema.